

ՅՈՒՑԱԿ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ Ս. ԷԶՄԻԱՇՆԻ ՆՈՐ ՍՏԱՅՎԱԾ ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ*

№ 314

ՍԱՂՄՈՍՆԵՐ

Թերթերը՝ 202:—**Պրակները՝** թերթերը կազմված չեն, այլ երեք տեղից ծակված լինելով ամրացված են երեք օղակաձև մետաղներով:—**Մեծությունը՝** 25,4×17,7×2,6 սմ.:—**Նյութը՝** սովորական դիմացկուն թուղթ:—**Կազմը՝** արվեստական սև կաշի:—**Պահպանակները՝** սկզբում և վերջում մեկական դեղին թուղթ և ստվարաթուղթ:—**Վիճակը՝** բավարար:—**Գրությունը՝** միապուն:—**Դատարկ թղթերը՝** 2ա, ինչպես նաև ձեռագրի բոլոր թերթերի 2-րդ երեսը:—**Տողերը՝** անկանոն, 22—29:—**Գծումները՝** տպագրված գծավոր թուղթ:—**Գիրը՝** նոտագիր:—**Ջարդագրություն՝** չունի:—**Թարգմանիչը և գրիչը՝** Տիրայր արքեպիսկոպոս Մելիք-Մուշկամբարյան (Տեր-Հովհաննիսյան), միաբան Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի:—**Ժամանակը՝** 1986—88 թթ.:—**Վայրը՝** Նյու-Յորք (ԱՄՆ):—**Մամուլություն՝** Մայր Աթոռի Ձեռագրատունը 1980 թ. ստացած է նկրդ գրչի եղբոր որդի Տիգրան Մելիքից (Նյու-Յորք), Մայր Աթոռի դիվանապետ Հայկ Առաքելյանի միջոցով:

ԲՈՎԱՆԱԿԱՆԻԹՅՈՒՆ

1. Հին Կտակարանի «Գիրք Սաղմոսաց»-ի սկզբի մասի աշխարհաբար ազատ թարգմանությունն է սա, թարգմանված նույն ինքն գրչի կողմից ոտանավորի ձևով և հանգավոր: Առաջին այս ձեռագիր մատյանն ընդգրկում է սաղմոսների Ա—Կ (1—80) 80 գլուխները:

2. Յուրաքանչյուր գլխի վերջում նշված է տվյալ գլխի թարգմանության և գրչության տարին, ամիսն և ամսաթիվը, ինչպես նաև քաղաքի անունը:

* Ծարումակված «Էջմիածին» ամսագրի 1984 թվականի №№ Ը—Թ-ից, ԺԲ-ից, 1985 թվականի №№ Ը—Ժ-ից, 1986 թվականի № Է-ից, 1970 թվականի №№ Դ—Ե-ից, Ժ-ից, ԺԲ-ից, 1971 թվականի №№ Ե—Ը-ից, ԺԱ—ԺԲ-ից, 1972 թվականի №№ Ա—Բ-ից, Դ-ից և 1973 թվականի №№ Ա—Բ-ից:

3. Հին Կտակարանում չկա «Օրհնություն Մովսեսի և Իսրայելի որդիների» գլուխը, որ գրել է գրիչը իր մատյանում (տեսնել թթ. 52ա—57ա):

4. Սաղմոս ԺԹ երկու անգամ է թարգմանված, որոնք իրարից որոշ տարբերություն ունեն (տեսնել թթ. 61ա—64ա):

5. Սաղմոս ԾԱ երկու անգամ է թարգմանված, որոնք նույնպես իրարից որոշ տարբերություն ունեն (տեսնել թթ. 175ա—178ա):

ՀԻՇԱՏԱԿԱՆԱՆՆԵՐ

Թ. 1ա.—Սաղմոսներ

Աշխարհաբարի վերածեց

Տիրայր արքեպիսկոպոս Մելիք-Մուշկամբարյան
Միաբան Մայր Աթոռի Ս. Էջմիածնի.

Նիւ-Յորք:

Թ. 4ա.—988 Յունուար 27, ԵՃ. N. York.

Թ. 16ա.—986 Նոյ. 6, Որ.
Brooklyn, N. Y.

(Յակ. Թերեքեջեանի տ.):

Թ. 92ա.—987 Յունուար 24, Կր. N. York.

Թ. 202ա.—986 Նոյ. 18, ԴՃ. N. Y.

(Այսպես յուրաքանչյուր մի քանի էջում կա գրչության ճշգրիտ թվականը):

№ 315

ՍԱՂՄՈՍՆԵՐ

Թերթերը՝ 184:—**Պրակները՝** թերթերը կազմված չեն, այլ երեք տեղից ծակված են երեք օղակաձև մետաղներով:—**Մեծությունը՝** 25,1×17,5×2,6 սմ.:—**Նյութը՝** սովորական դիմացկուն թուղթ:—**Կազմը՝** արվեստական սև կաշի:—**Պահպանակներ՝** սկզբում և վերջում մեկական դեղին թուղթ և ստվարաթուղթ:—**Վիճակը՝** բավարար:—**Գրությունը՝** միապուն:—**Դատարկ թղթերը՝** ձեռագրի բոլոր թերթերի 2-րդ երեսը դատարկ է:—**Տողերը՝** անկանոն, 22—24:—**Գծումները՝** տպագրված գծավոր թուղթ:—**Գիրը՝** նոտագիր:—**Ջարդագրություն՝** չունի:—**Թարգմանիչը և գրիչը՝** Տիրայր արքեպիսկոպոս Մելիք-Մուշկամբարյան (Տեր-Հովհաննիսյան), միաբան Մայր Աթոռ Ս. Էջ-

միանման:—**Ժամանակը՝ 1936—38 թթ.:**—**Վայրը՝** Նյու-Յորք (ԱՄՆ):—**Ծանոթություն՝** Մայր Աթոռի Ձեռագրատունը 1960 թ. ստացած է նվեր գրչի եղբոր որդի Տիգրան Մելիքից (Նյու-Յորք), Մայր Աթոռի դիվանապետ Հայկ Առաքելյանի միջոցով:

ԲՈՎԱՆԱԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հին Կտակարանի «Գիրք Սաղմոսաց»-ի միջին մասի աշխարհաբար ազատ թարգմանությունն է սա, թարգմանված նույն ինքն գրչի կողմից ոտանավորի ձևով և հանգավոր: Երկրորդ այս ձեռագիր մատյանն ընդգրկում է սաղմոսների ԿԱ—ԾԺ (61—110) 50 գլուխները:

2. Յուրաքանչյուր գլխի վերջում նշված է տվյալ գլխի թարգմանության և գրչության տարին, ամիսն և ամսաթիվը, ինչպես նաև քաղաքի անունը:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

- Թ. 3ա.—936 Նոյ. 17, Գշ., N. Y.
Թ. 49ա.—936 Դեկտ. 12, Ծր.
Տօն Մծքնայ Հայրապետի, N. Y.
Թ. 94ա.—937 Փետրուար 8, Բշ.
Brooklyn, Մեծ պահոց ա. օր:
Թ. 141ա.—938 Փետրուար 24, Եշ.
Տօն Ա. Վարդանանց, N. York.
Թ. 155ա.—938 Փետր. 26—27, Ծր. Կր.
Բուն Բարեկենդան, N. York.
Թ. 184ա.—937 Յունուար 18, Բշ. N. York.

ՀԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

- Թ. 137ա.—Peter P. Peterson.

№ 316

ՍԱԳՄՈՍՆԵՐ

Թերթերը՝ 223:—**Պրակները՝** թերթերը կազմված չեն, այլ երեք տեղից ծակված լինելով ամրացված են երեք օղակաձև մետաղներով:—**Մեծությունը՝** 25,5×17,5×2,7 սմ.:—**Նյութը՝** սովորական դիմացկուն թուղթ:—**Կազմը՝** արվեստական սև կաշի:—**Պահպանակներ՝** սկզբում և վերջում մեկական կապտավուն հաստ թուղթ:—**Վիճակը՝** բավարար, միայն վերջին մասը, թթ. 179—223, երկաթյա օղակներից դուրս է հանված:—**Գրությունը՝** միասյուն: **Դատարկ թղթերը՝** ձեռագրի բոլոր թերթերի 2-րդ երեսը դատարկ է:—**Տողերը՝** անկանոն, 23—27:—**Գծումները՝** տպագրված գծավոր թուղթ:—**Գիրքը՝** մոտրգիր:—**Ջարդագրություն՝** չունի:—**Թարգմանիչը և գրիչը՝** Տիրայր արքեպիսկոպոս Մելիք-Մուշկամբարյան (Տեր-Հովհաննիսյան), միաբան Մայր Աթոռ ա. Էջմիածնի:—**Ժամանակը՝** 1936—38 թթ.:—**Վայրը՝** Նյու-Յորք (ԱՄՆ):—**Ծանոթություն՝** Մայր Աթոռի Ձեռագրատունը 1960 թ. ստացած է նվեր գրչի եղբոր որդի Տիգրան Մելիքից (Նյու-Յորք), Մայր Աթոռի դիվանապետ Հայկ Առաքելյանի միջոցով:

ԲՈՎԱՆԱԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հին Կտակարանի «Գիրք Սաղմոսաց»-ի վերջին մասի աշխարհաբար ազատ թարգմանությունն է

սա, թարգմանված նույն ինքն գրչի կողմից ոտանավորի ձևով և հանգավոր: Երրորդ այս ձեռագիր մատյանն ընդգրկում է սաղմոսների ԾԺԱ—ԾԾ (111—150) 50 գլուխները (թթ. 1—127):

2. Ձեռագրի վերջին մասում կա հավելված, որտեղ աշխարհաբարի է վերածված հետևյալ բաժինները (թթ. 129—176ա).—

Թ. 129ա.—Օրհնություն Մովսես մեծ Աստուածատես մարգարեի.

Թ. 137ա.—Օրհնություն Մովսես Աստուածատես մեծ մարգարեի.

Թ. 142ա.—Նոյն Մովսես մարգարեի.

Թ. 145ա.—Աղօթք Սամուելի մօր՝ Աննայի.

Թ. 149ա.—Օրհնություն Եսայի մարգարեի.

Թ. 154ա.—Օրհնություն կայծակամաքուր Եսայի մարգարեի.

Թ. 156ա.—Աղօթք Յովնան մարգարեի.

Թ. 159ա.—Աղօթք Ամբակում մարգարեի.

Թ. 165ա.—Սաղմոս Դավթի, արտաքոյ սաղմոսների թուից. ասուած այն ժամանակ, երբ ախտյան կյա Գողիարթի դէմ՝ Սաուդի առաջ:

Թ. 167ա.—Օրհնություն Յովհաննէս Մկրտչի հայր Զաքարիայի.

Թ. 170ա.—Օրհնություն Մարիամ Աստուածածնի.

Թ. 172ա.—Աղօթք Սիմէոն Ծերունու.

Թ. 173ա.—Աղօթք Հրէաստանի Եզեկիայ արքայի, երբ հիւանդացաւ և ոտքի ելաւ հիւանդութիւնից.

Թ. 177ա.—Ցանկ:

(Ձեռագրի հետևում կա 45 թերթ (թթ. 179ա—223ա), որտեղ աշխարհաբարի է վերածված հետևյալ սաղմոսները՝ ԻԵ, ԼԴ, ԽԱ, ԽԲ, ԻԶ, ԽԳ, ԽԴ, ՀԸ, ՀԹ, ԶԳ, ԾԱ և «Օրհնություն Մովսես Աստուածատես մեծ մարգարեի»):

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

- Թ. 2ա.—937 Յունուար 17 Կր. N. York.
Թ. 58ա.—938 Մարտ 10 Եշ.:
Brooklyn, N. Y. 528 8th st.

Յ. Թերթեղեան:

Թ. 128ա.—Յատկումներ.

Մասեր, որոնք գտնուում են Սաղմոսարանի մէջ և ընթերցանութեան համար են աահմանուած հոգևոր դասի և հաւատացեալների համար:

Թ. 136ա.—1938 Ապրիլ 21 Եշ.:

Ծննդեան 71-րդ տարուայ տարեկիցին աւարտեցի Սաղմոսների և իւր յաւելումների ամբողջական թարգմանութիւնը՝ գրաբառ բնագրից աշխարհաբառ, լանգաւոր տողաշափութեամբ, Տիրոջ օգնութեամբ և օրհնութեամբ՝ իմ ժողովրդի հոգևոր կարիքները լցուցանելու նպատակով:

S. A. B. N. York.

Թ. 144ա.—938 Ապր. 18 Բշ. Մտեւոց. N. York.

Թ. 179ա.—S. A. B. Սաղմոսներ:

Թ. 222ա.—936 Փետր. 28. Որ. N. York.

ՀԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

- Թ. 222ա.—Peter P. Peterson.

կան:—Վիճակը՝ քավարար:—Գրությունը՝ երկայուն:—Դատարկ թղթերը՝ 1ա—4ա, 262ա, 262բ:—Տողերը՝ 21:—Գծումները՝ ճնշումով:—Գիրը՝ բոլորգիր:—Զարդագրություն՝ Զուղայի դպրոցի մանրամակարչության գեղեցիկ մի նմուշն է սույն ձևագիրը: Ունի շատ սիրուն լուսանցագրեր, թռչուններ, ծաղիկներ, գմբեթներ, խաչեր, ինչպես նաև բազմաթիվ թռչնագրեր և զարդագրեր: Զնոագրում կա մեկական խորան (թ. 5ա), գլխազարդ (թ. 159ա) և մի ամբողջական էջ, որտեղ նկարված են չորս ավետարանիչները (թ. 4բ):—Գրիչը՝ անհայտ:—Դատվիրատուն՝ Աղաջան:—Ծաղկողը՝ անհայտ:—Ժամանակը՝ 1703 թ.:—Վայրը՝ ս. Գևորգ եկեղեցի, Սպահան-Զուղա:—Ծանոթություն՝ ստացված է նվեր Իրանից հայրենիք ներգաղթած մի հայրենակցի կողմից: Վեհապետ Հայրապետը. Զնոագրատան հանձնեց 1972 թ. հուլիսի 15-ին:

ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

Թ. 5ա.—Թվ. Բի. ՌեճԳ. (1703 թ.—Ն. Մ.) և լամսևանն ապր. Ե. շմ. ԺԶ սկիզբն:

Թ. 259բ.—Ցիշատակարան գրույ: Փառք համազոյ գուգափառ և հաւաարապատիւ Սուրբ Երրորդութեանն Հօր և Որդոյն և Հոգւոյն Սրբոյ, յառաջ բան զամենայն յաշտեանս ամէն:

Ծնորոք Սուրբ Հոգւոյն սկսաք Սուրբ Աւետարանս և կարողութեամբ նորին աւարտ հասուցաք: Ի թուականութեանս հայոց ՌԺԾԲ (1703 թ.—Ն. Մ.) Յունիսի ԺԺ (19) և ի շրաք Լ, ի քաղաքիս Ասպահան՝ Զուղայ, ընդ հովանեաւ Սուրբ Գեորգեայ հոշակաւոր եկեղեցւոյս, ի թուագրութեան պարսից Ծաֆ Սօլթան Յուսէֆին, և ի կաթողիկոսութեան հայոց Տեառն (նմուշը չի գրված, տեղը բաց է թողնված), և ի առաջնորդութեանս Զուղայոյ Տէր Աղէքսանդր արքիեպիսկոպոսին, և ի քալանթարութեան Խօջայ Ղուկասին: Որոյ այսպիսի աստուածային գանձիս փափագօղ եղեալ քարեմիտ և հեզաբողի և խոնարհամիտ և սրբաւեր և հանճարեղ պարոն Աղաջանն և ետ գրել ի հալալ վաստակոց իւրոց յիշատակ իւր... (հաջորդ էջը կորել է, որով հիշատակարանի սնացալ մասը պակասում է):

ՀԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Թ. 1ա.—№ 217:

Թ. 4ա.—Ծնեց Ապրահամ Թումանյան 1892 ծն. թիւ, Ապրահամ Թումանյան վախճանեց 1943 թին:

Թ. 260ա.—Գրեցի որ իմանաք, Ապրահամն որ փոխեցաւ առ Աստուած ամի Տեառն 1891 յունընվարի 6: Ապրահամն որ Աստուած տվեց ամի Տեառն 1892 յունվարի 20, Այմասն որ Աստուած տվեց ամի Տեառն 1888 օգոստոսի 10:

Մատաթն որ փոխեցաւ առ Աստուած թվին 1897 Զատիկի ուրբաք օրն: Մաղադն որ Աստուած տվեց թվին 1899 նոեմբերի 30: Սիմոնն որ Աստուած տվեց թվին 1885 մաիսի 20:

Խողալերդին որ Աստուած տուց թին 1904ին Նոեմբերի 20ին:

Ծաւերդին որ Աստուած տուց թին 1908ին մարտի 10ին:

Թմասն որ փոխեց առ Աստուած թին 1903ին դեկտեմբերի 20-ին:

Ղուկասն որ հանքեաւ ի Տէր 11ն 1912 թ. դեկտեմբերի ամսոյ:

Սահակ Ակօթի որ Աստուած տվեց 11ն 1909 վաւսումն լինի:

Թ. 260բ.—Ոսկան որ հանգեաւ առ աստուածութիւն 1913ին յունիսի 10-ին:

Այմասն որ հանգեաւ առ Աստուած 1914 թին փետրվարին 1ին:

Թումասն որ Աստուած տվ. 9 թին 1914ին:

Այմասն որ Աստուած տուց թին 1914ին:

Թեկդին որ Աստուած տուց թին 1916ին:

Աքրահամ Թմասնյան որ ամուսնացաւ թին 1918 հոգտեմ:

Պօղօսն որ Աստուած թին 19(1)9ին:

Մինասն որ ամուսնացաւ թին 1915ին:

1918 թին ցորեանն բեռն 30 թուման, դարմանն դիդր 2 դան առանք, վերջն մարդիքն հանկարծապի հանով մեռան և ոչխարքն չափովն տարաւ. ելի գոյին փայ կորեքն բեռն 60 թուման սերմի համար Աստուած վկայ:

Հրիքսիմէն որ Աստուած տուց թին 1920 թն. յունվարի 1ն:

Խայնումն որ Աստուած տուց թն 1920:

Թումասն որ ամուսնացաւ թին 1922 դեկտեմբերի: Ովայնէսն որ ամուսնացաւ 1922ին դեկտեմ:

Թ. 261ա.—Խղիկն որ Աստուած տուց թին 1923-ին:

Մինասն որ ամուսնացաւ ի 1923ին:

Մաթէոսն որ Աստուած տուց թին. 1924 փետրվարի 10ին:

Խողալերդին որ ամուսնացաւ ի թ. 1926ին:

Արհակն որ ամուսնացաւ թ. 1928:

Յակօթի որդի Այմասն որ հանգեաւ առ Աստուած թն 1933ին փետրարի 2ին, օրն շաբաթն:

Մայիզն որ Աստուած տուց թն. 1926ին:

Փերիզադն որ Աստուած տուց թն. 1926ին:

Թեյլուն որ Աստուած տուց 1928 թն:

Գալուստն որ Աստուած տուց 1922ին:

Սանդուխն որ Աստուած տուց 1928ին:

Գօլխանումն որ Աստուած տուց 1927ին:

Դպգուն որ Աստուած տուց 1926ին:

Աքրահամի որդի Արշամն որ Աստուած տուց թն. 1933ին փետրվարի 18 օրն շաբաթ վալելումն լինի:

Թ. 261բ.—Թուրվանդն որ փոխեցաւ առ Աստուած թին 1946 հոկտի:

Ակոբն որ փոխեցաւ առ Աստուած թին 1946ին:

Լուսիկն որ փոխեցաւ առ Աստուած 1942:

ճնդյան թիվը

Աքրահամյան Լուսիկ 1949 թ.

Աքրահամյան Աքրահամ 1950 թ.

Աքրահամյան Ակոբ 1953—1954 թ.

Աքրահամյան Մայիս 1955 թ. մայիսի

1-ին գիշերվա ժամը 4-ին:

(Շարունակելի)